

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณหมอนันทวัช สิริธรรักษ์ จ.นนทบุรี
๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

โดย

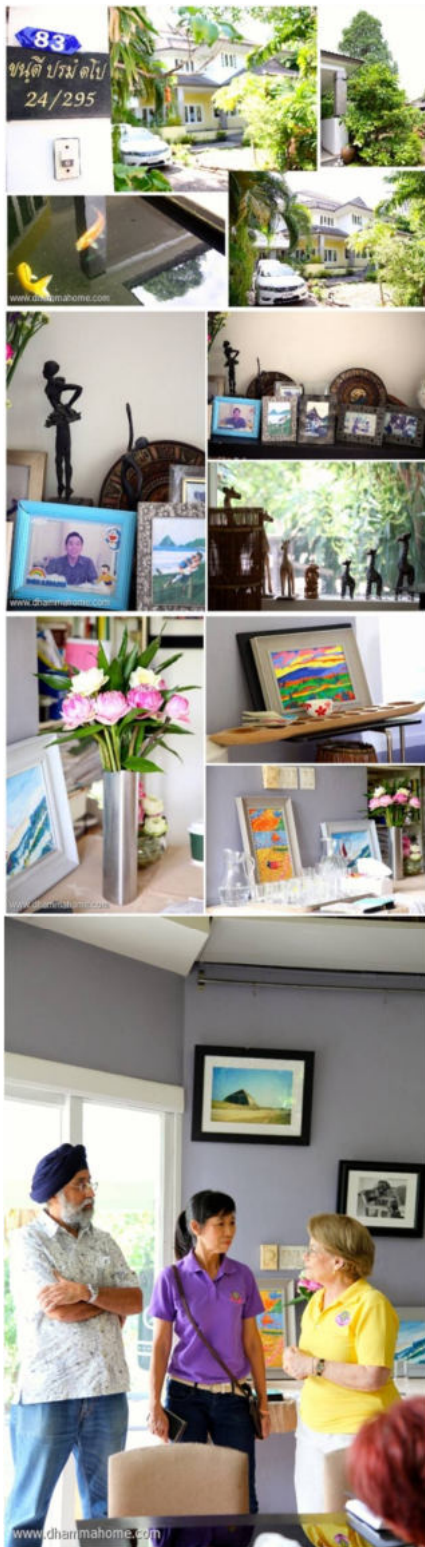
วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ บ้านคุณหมอนันทวัช สิทธิรักษ์ จ.นนทบุรี ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวน
เขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจาก
ผศ.ดร.นพ.นันทวัช สิทธิรักษ์ (คุณหมอนุ่น) อาจารย์หมอจิตแพทย์ประจำโรงพยาบาล
ศิริราช เพื่อไปสนทนารวมที่บ้านพัก ในจังหวัดนนทบุรี

ทราบว่า คุณหมอนันท์เป็นท่านหนึ่งที่ติดตามฟังการบรรยายธรรมของท่านอาจารย์มานานหลายสิบปี ทั้งยังเป็นผู้มีความรู้ และใส่ใจในการศึกษาพระไตรปิฎกอย่างมากมานานแล้ว และโดยปกติจะกราบเรียนเชิญท่านอาจารย์เพื่อเดินทางมาสนทนาธรรมที่บ้านพักหลังนี้เป็นประจำ เป็นเวลานานหลายปีแล้ว เพียงแต่เป็นการสนทนาธรรมในภาคภาษาอังกฤษ ของกลุ่มผู้ศึกษาธรรมชาวต่างชาติเท่านั้น (Dhamma Study Group-DSG)

ในคราวนี้ เนื่องจากสมาชิกของกลุ่ม DSG จำนวนมากติดภารกิจ พี่แฉ้ว (พองจันทร์ วอลซ) จึงกราบเรียนท่านอาจารย์และขออนุญาต คุณหมอนันท์ เปลี่ยนจากการสนทนาในภาคภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยเชิญสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ. บางส่วน มาทดแทนสมาชิกที่ขาดหายไปเนื่องจากติดภารกิจ พร้อมทั้งจัดให้มีการถ่ายทอดเสียงการสนทนาธรรมสด ๆ เพื่อท่านที่สนใจ สามารถติดตามรับฟังได้จากทุกที่ ทั่วทุกมุมโลกด้วย สำหรับท่านที่สนใจสามารถติดตามข่าวคราวการถ่ายทอดสดการสนทนาธรรมจากสถานที่ต่าง ๆ ได้จากเว็บไซต์บ้านธัมมะ//www.dhammahome.com/ หรือจากกลุ่มสนทนาธรรมหลาย ๆ กลุ่ม ที่มีการจัดตั้งขึ้นทั้งในเฟซบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (Line) นะครับ

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความการสนทนาธรรมพร้อมภาพที่บันทึกไว้ มาฝากทุกท่านเช่นเคย ทั้งเพื่อเป็นการบันทึกไว้เป็น ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงกลุ่มบุคคลและสถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นที่พบปะเพื่อสนทนาธรรมของผู้ฝึกฝนที่จะศึกษาและเข้าใจในคำสอนที่ถูกต้อง จากการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (Dhamma Study Group-DSG) ซึ่งโดยปกติจะเดินทางมาสนทนาธรรมกับท่านอาจารย์ที่มูลนิธิฯ ในทุกบ่ายวันเสาร์แล้ว ยังมีการพบปะสนทนากันในที่อื่น ๆ ด้วย ทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าสถานที่ใดในโลกและในสากลจักรวาล ขณะที่มีการสนทนาธรรม มีเสียงของพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยท่านผู้รู้ สถานที่นั้น ขณะนั้น ก็เป็นสถานที่ประเสริฐที่สุด ไม่มีสถานที่ใดจะประเสริฐยิ่งไปกว่าสถานที่ที่มีเสียงของพระธรรม ที่ทำให้เราได้เข้าใจความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ที่กำลังปรากฏ จากการที่ได้ทรงตรัสรู้แล้ว และครั้งนี้ก็เป็นอีกครั้งหนึ่ง ที่ใคร่จะเรียนทุกท่านว่า ไม่ควรพลาด ที่จะอ่านและพิจารณาข้อความโดยละเอียด เพราะท่านอาจารย์สนทนาเรื่องหนทางของการอบรม

ความเข้าใจธรรมะที่ถูกต้องไว้อย่างละเอียดไพเราะ น่าฟังมาก ๆ ครับ ความตั้งใจเดิมแต่แรก ที่จะรายงานเพียงสั้น ๆ เพื่อแนะนำและอนุโมทนาท่านเจ้าบ้าน ที่มีกุศลศรัทธาใช้บ้านพักของท่านเป็นที่สนทนาธรรมมาอย่างยาวนาน แต่ก็ต้องเปลี่ยนใจที่จะนำเสนอความการสนทนาอย่างละเอียดครบถ้วนตามสมควร ซึ่งอาจยาวเป็นพิเศษ ท่านที่สนใจ คงอ่านแบบวางไม่ลงเช่นเคยนะครับ

ท่านอาจารย์ :

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้ตรัสเพียงคำ สองคำ สามคำ แต่ทรงจำแนก สิ่งที่มีจริง ละเอียดมากใน ๔๕ พรรษา เพราะฉะนั้น คนที่ศึกษาธรรมะ ถ้าไม่รู้ว่า เดี่ยวนี้เป็น ธรรมะ จะไม่มีประโยชน์เลย ต่อให้ตายไป โดยการที่ไป อ่านมาเยอะๆ แต่ก็ไม่รู้ว่าเดี่ยวนี่เป็นธรรมะ เพราะฉะนั้น เขาก็จะไม่รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ไม่ว่า แท้ที่จริงแล้ว ทุกสิ่งที่มีจริง เป็นธรรมะ เหตุผลมีสอดคล้องกัน ทั้งหมด ถ้าไม่มีจริง ๆ แล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรง ตรัสรู้อะไร? ก็ไม่มีอะไรที่จะตรัสรู้!!!

...เพราะฉะนั้น "สิ่งนั้น" ต้องมี แล้วก็มีจริง ๆ แล้วก็เปลี่ยน
ไม่ได้ เพราะว่าทรงตรัสรู้ถึงที่สุด!! ด้วยเหตุนี้ แม้เดี๋ยวนี้ ก็
เป็นการฟัง เพื่อที่จะเตือนให้ไม่ลืมว่า อะไรกำลังมีจริง ๆ
นั่นแหละเป็นสิ่งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ แล้วก็
ทรงแสดง อย่างละเอียดมาก และกว่าเราจะรู้อย่างนั้นได้
ก็ต้องคิดว่า ถ้ารู้ได้เร็ว ไม่ต้องบำเพ็ญบารมี นานถึง ๔
อสงไขยแสนกัป ก่อนที่จะได้ตรัสรู้ หลังจากที่ได้ฟัง
พยากรณ์ (จากพระที่ปึงกรสัมมาสัมพุทธเจ้า) ก่อนนั้นก็
ต้องนานกว่านั้นอีก ที่ตั้งความปรารถนาที่จะเป็นพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะฉะนั้น ประมาทไม่ได้เลย เดี่ยวนี้ เป็นธรรมะ มีสิ่งที่
เกิด สืบต่อ ในแสนโกฏกัป แต่ไม่มีใครรู้ความจริงเลย
จนกระทั่งมีผู้ที่ทรงตรัสรู้ความจริงว่า ความจริงไม่ต้องไป
ทำอะไรขึ้นมาเลย มีสิ่งที่มีแล้ว แต่ไม่รู้ทั้งหมด!! ตั้งแต่
เกิด...จนตาย...

...เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะที่ไหน วันไหน ขณะไหน ก็เป็นสิ่งที่มีความจริง ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ไว้ว่า "ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของใคร ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใคร" จึงใช้คำว่า "ธรรมะ" ถ้าถามว่าธรรมะอยู่ไหน? ไม่ต้องหาแล้วใช่ไหม? แต่ต้องรู้ว่า ที่ละอย่าง ไม่ใช่รวมกัน บอกว่าธรรมะอยู่นี่ "นี่" คืออะไร? เพราะฉะนั้น "ทุกคำ" ต้องเป็น อะไร? อะไร? อะไร? จนกระทั่ง เป็นความเข้าใจที่ชัดเจน!!

ถ้าไม่ "ตั้งต้น" ด้วยคำว่า "อะไร?" ก็ไม่รู้ พุดกันไปตั้งนาน ตลอดชีวิต แล้วคืออะไร? มีหรือเปล่านั้นไม่รู้!! แต่ว่าเดี๋ยวนี้มี แต่ไม่มีใครสามารถจะบอกความจริงของสิ่งที่มีได้ ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรม ไม่ได้เข้าใจ ตามที่ได้ทรงตรัสรู้...

...เพราะฉะนั้น ถ้าใครศึกษาธรรมะ แต่ไม่รู้ว่าเป็นธรรมะ ไร้ประโยชน์ เพราะว่า จะทำให้เข้าใจผิดได้ ถ้าศึกษาพระวินัยไม่ดี ก็จะเป็นผู้ทุศีล ถ้าศึกษาพระสูตรไม่ดี ก็จะมีความเห็นผิด ถ้าศึกษาพระอภิธรรมไม่ดี ก็ฟังซำเน่ คิดเรื่องที่ไม่ควรคิด ซึ่งไม่มีอยู่เดี๋ยวนี้!!!!

...เพราะฉะนั้น การศึกษาธรรมะ ไม่ใช่การฟังแล้วพูดตาม!! พระพุทธเจ้าทรงแสดงว่า "จิตเห็น" เป็นผลของกรรม ใช้คำว่า "วิบาก" ไม่ใช่เราไปนั่งจำว่า จิตเห็นเป็นวิบาก ประกอบด้วยเจตสิก ๗ ดวง แล้วก็จำทุกคำที่ฟังมาว่า จักขุปสาทก็ต้องมีเป็นปัจจัยอะไรอย่างนั้น แต่ "ทั้งหมดที่ทรงแสดง" เพื่อให้รู้ว่า "ไม่ใช่เรา"...

...กว่าจะค่อยๆ คลาย "ความเป็นเรา" ต้องฟัง แต่ไม่ใช่ให้นั่งจำคำ แต่ว่า ให้ "เข้าใจ" ว่า ขณะนี้ จะเป็นวิบากหรือไม่เป็นวิบาก จะมีเจตสิกเกิดร่วมด้วย ก็เป็นเพียงธาตุรู้ที่กำลังเห็น เพราะฉะนั้น พูดถึงจิต และพูดถึงเจตสิก พูดถึงความละเอียด ว่าจิตนั้นเกิดเป็นกุศล อกุศล หรือเป็นผลของกรรม หรืออะไรอย่างนี้ เพื่อให้เข้าใจว่า "ไม่ใช่เรา" เพื่อให้เข้าใจขึ้น ว่า ไม่ใช่เรา!!! แต่ไม่ใช่เพื่อให้ไปจำมาแล้วก็บอกว่า จิตเห็นเป็นวิบาก มีเจตสิกเกิดร่วมด้วย ๗ ดวง ต้องอาศัยจักขุปสาทซึ่งเป็นกัมมชรูป หรืออะไรอย่างนี้ ไม่ใช่อย่างนั้นเลย!!!!...

...เพราะฉะนั้น ทุกครั้งที่ได้ฟัง ประโยชน์ที่ได้ฟังคือ ค่อย ๆ เพิ่ม ความเข้าใจถูก โดยไม่ใช่เราไปทำอะไรเลย แต่ความเข้าใจในขณะที่กำลังฟังนี้แหละ กำลังค่อย ๆ เป็นสังขารขันธ์ ปรงแต่งที่จะเริ่มเข้าใจ ไม่ว่าจิตข้างหน้าที่จะเกิดเป็นอะไร แต่ความเข้าใจที่สะสมมาแล้ว สามารถที่จะถึงเวลาที่จะเข้าใจสิ่งนั้น ขณะนั้น ก็ไม่ต้องท่อง ไม่ใช่มานั่งท่องแล้วเข้าใจ แต่กำลังเริ่มค่อย ๆ คลายความไม่รู้ และความติดข้อง โดยบังคับบัญชาไม่ได้เลย ว่า ที่ไหน เมื่อไหร่ สภาพธรรมะอะไร...

...ยาก เพราะ คิดถึงเรื่อง ที่ไม่ใช่เห็น เพราะฉะนั้น เวลา "เห็น" เกิดขึ้น ไม่ต้องเอาชื่อทั้งหมดมาบอกเลย ว่านี่เป็น วิบาก แล้วก็เกิดขึ้น มีเจตสิกเกิดขึ้นด้วย ๗ ดวง อย่างนั้น มันจะกลบ ความที่เริ่มจะเข้าใจขึ้น ในสิ่งที่กำลังเห็น ที่ละ น้อย ทีละน้อย...

...เพราะว่า เวลาพูดนี้ ทุกคนลืมหมดแล้ว พูดเรื่อง "เห็น" มาตั้งเยอะเลย "เห็น" เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย เป็นสภาพธรรมะที่มีจริง ๆ เพราะฉะนั้น จะเห็นได้เลยว่า เราฟังเรื่อง "เห็น" มามากแล้ว หลายนาที แล้วก็กำลังเห็นอยู่ แล้วเราก็ลืม!!! แล้วเราก็คิดเรื่องเห็น เป็นอย่างนี้ไปตลอดจนกว่าเมื่อไหร่ก็ตาม เรามั่นคงว่า เราฟังเรื่องเห็นว่ามีจริง ๆ แล้วก็จริง ๆ ด้วย แล้วก็กำลังเห็นด้วย เพราะฉะนั้น กำลังเห็น เดียวนี้แหละ เห็นไหม? เมื่อไหร่จะกลับมาสู่ตรงที่ "เห็น" โดยไม่ต้องไปคิดเรื่องอื่น!!!...

ไม่ต้องคิดว่า เป็นวิบากจิต ไม่ต้องคิดว่า "เห็น" เกิดเพราะกัมมปัจจัย แต่ว่า เดียวนี้ "เห็น" คือ "ธรรมะ" ธาตุรู้ หรือสภาพรู้!! แค่นี้สองคำ ไม่ใช่เรา เพราะเหตุว่า เป็น "ลักษณะที่รู้" แล้วเราก็ฟังอย่างนี้ แต่เราก็ไม่รู้ตรง "เห็น" ใช่ไหม? ฟังไป ก็ไม่ได้รู้ตรง "เห็น" จนกว่าเมื่อไหร่ มีปัจจัยที่จะ "เริ่ม" มีการ พอเห็น ก็เริ่มไปที่ละน้อย "เข้าใจ" ใน "ลักษณะ" ซึ่ง "เพียงปรากฏ" สิ่งที่กำลังปรากฏ เพียงปรากฏให้เห็นได้!!...

...ด้วยเหตุนี้ เราจึงต้องฟังคำนี้ "เพียงปรากฏให้เห็นได้" มีใครบ้าง? มีโต๊ะ มีเก้าอี้? มีทุกสิ่งทุกอย่าง "เพียงปรากฏให้เห็น" ถ้าไม่มีการ "เห็น" สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่มี เพราะฉะนั้น ความจริงไม่ใช่ว่ามีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ในสิ่งที่ปรากฏให้เห็น เห็นไหม? ค่อย ๆ ฟัง ให้ลึกซึ้ง ให้เข้าใจ ว่า ไม่ใช่ว่ามีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ในสิ่งที่ปรากฏให้เห็น!! ค่อย ๆ รู้ว่า จริงไหม? ค่อย ๆ น้อมไป!!!...

...เพราะฉะนั้น ที่ทรงแสดงเรื่องธาตุ ทรงแสดงเรื่องอายตนะ ทรงแสดงเรื่องปัจจัย ทรงแสดงเรื่องอะไร ฯลฯ เพื่อปฐกตั้ง ฟัง-เข้าใจ แล้วก็จบ!! เพื่อที่จะรู้ว่า ขณะนี้ ยังไม่ได้เข้าใจจิตเห็น ทั้ง ๆ ที่ ฟังเรื่องเห็น ประกอบมามากมาย ว่า ไม่ใช่เรา แต่พอเห็นที่ไรก็ลืม!! ทั้ง ๆ ที่ฟังแล้ว!!!

เพราะฉะนั้น การฟัง เราก็ต้องรู้จุดประสงค์ว่า ฟังเพื่อเข้าใจ ในสิ่งที่มีจริง ที่ "เห็น" กับ "สิ่งที่กำลังปรากฏให้เห็น" และที่กล่าวว่า "ไม่มีสิ่งที่เราคิดว่ามีเลย ในสิ่งที่ปรากฏทางตา" จริงไหม? แค่นี้ ค่อย ๆ มันคงว่ ที่ตรัสไว้เป็นความจริงที่ลึกซึ้ง ว่าไม่มีใครเลย ในสิ่งที่เพียงปรากฏให้เห็น!!!

เหมือนไม่มีอะไรเลย ในกระจก เป็นเงา ที่มีในกระจก แต่ไม่มีคนในกระจก!!! เพราะฉะนั้น มีสิ่งที่ปรากฏให้เห็น

ได้ แต่สิ่งที่เราคิดว่าเป็นสิ่งนั้น สิ่งนี้ ไม่มี!! ไม่มีในสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้!! เพราะเหตุว่า เป็นสภาพธรรมะคนละอย่าง ต่างชนิด

คุณพาดิ :

ท่านอาจารย์ฯ ถ้าฟังธรรมะแล้ว ไม่ได้เข้าใจจิตขณะนี้ ก็จะเป็นแต่ชื่อและเรื่องราว

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น ประมาทคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครก็ตามที่ศึกษา ปรีชาติ อภิธรรม จิต เจตสิก รูป แล้วไปปฏิบัติ เข้าใจธรรมะหรือเปล่า? หรือว่า รู้แต่ชื่อ?

...เพราะฉะนั้น นั่นไม่ใช่ผู้รอบรู้ในปรีชาติ ไม่ใช่ปรีชาติ!! เพราะปรีชาติ จะทำให้ถึงสัจจญาณ มันคงจริง ๆ ว่าเดี๋ยวนี้จริง!!! สิ่งทีล่องลับไปแล้ว ฟันไปแล้ว ไม่สามารถให้ความจริงได้ สิ่งที่ยังไม่มาถึง ก็จะไปรู้สิ่งนั้นได้อย่างไร?

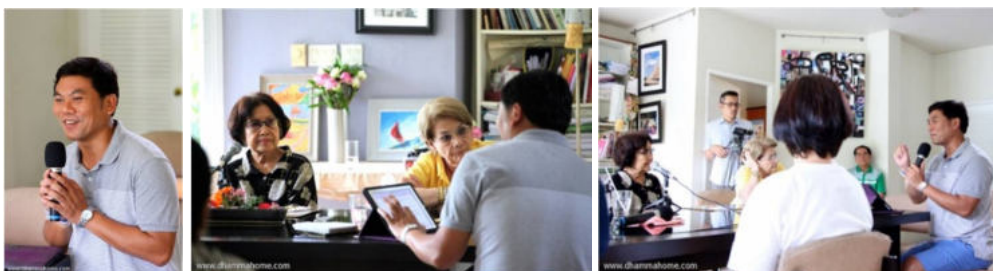
แต่เดี๋ยวนี้ มีจริง ๆ กำลังปรากฏ!!! ให้เข้าใจถูกต้อง ว่ารู้หรือเปล่า? ว่าไม่ใช่เรา!!! รู้หรือเปล่า? ว่าเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป เพราะฉะนั้น จะรู้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นปรากฏ แล้วค่อย ๆ เข้าใจขึ้น ถ้ายังไม่เข้าใจ ก็ฟังต่อไป จนรู้ว่า ปัญญาที่ค่อย ๆ เข้าใจนั้นแหละ จะทำให้ค่อย ๆ เข้าใจลักษณะของสภาพธรรมะ เอง โดยความเป็นอนัตตา!! ไม่ใช่มีเราซึ่งไม่รู้อะไรเลย แล้วก็ไปหาใครก็ไม่รู้ ซึ่งไม่ให้เข้าใจอะไรเลย แล้วก็ให้ไปนั่ง แล้วก็ไปหาเอาเอง!!...

...แต่ละสูตรก็เป็นประโยชน์ จะสั้นจะยาว ก็เป็นประโยชน์
 แม้แต่สองสหายก็คิดดู เป็นเพื่อนกัน ชาวสาววัดถิ์ อยู่ถึง
 พระนครสาววัดถิ์ ได้ไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่
 ความเห็นต่างกัน จนถึงตำหนิพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้
 แล้วใครเป็นครูของเขา? ไม่มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง!! มีคำ
 ไม่จริง เป็นที่พึ่ง อยู่ดี ๆ นั่งไปแล้วเกิดปัญญา ได้ไหม?
 แค่นี้ ก็รู้แล้วว่าไม่จริง!! ใครขึ้นทำตาม ก็ไปนั่ง แล้ว
 ปัญญามาแต่ไหน? แล้วปัญญารู้อะไร? แล้วปัญญาคือ
 อะไร? มีแต่ความไม่รู้!!! เพิ่มขึ้น!!...

...ใครจะคิดว่า จะมีใครตำหนิพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ยัง
 มี เพราะฉะนั้น ในครั้งโน้น แล้วในครั้งนี้จะ? เห็นพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่รู้จัก แต่ถ้าจะรู้จักพระองค์ ผู้ใดเห็น
 ธรรม หมายความว่า ผู้ใดเข้าใจธรรมะ ผู้นั้น "เริ่ม" รู้จัก
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีคำของพระองค์สักคำ เรา
 จะไม่รู้ความจริงที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้เลย...

คุณหมอนันทวัช :

ขออัญเชิญข้อความในพระสูตร [เล่มที่ ๔๐] พระสูตรตันต
ปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่ม ๑ ภาค ๒ ตอน ๑
หน้าที่ ๒๑๓ ความว่า...

"...หากว่า นรชนกล่าวพระพุทธรูปอันมีประโยชน์เกื้อกูล
แม้มาก (แต่) เป็นผู้ประมาทแล้วไม่ทำ (ตาม) พระพุทธรูป
พจน์นั้นไซ้, เขาย่อมไม่เป็นผู้มีส่วนแห่งสามัญผล
เหมือนคนเลี้ยงโคนับโคทั้งหลายของชนเหล่าอื่น ย่อม
เป็นผู้ไม่มีส่วนแห่งปัญญาใคร่สละนั้น, หากว่านรชนกล่าว
พระพุทธรูป อันมีประโยชน์เกื้อกูล แม้น้อย (แต่) เป็นผู้
มีปกติประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรมไซ้, เขาละระคะ
โทสะ และโมหะแล้ว รู้ชอบ มีจิตหลุดพ้นดีแล้ว หมด
ความยึดถือในโลกนี้หรือในโลกหน้า, เขาย่อมเป็นผู้มีส่วน
แห่งสามัญผล..."

แก้อรรถ บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า สหิตํ นี้ เป็นชื่อแห่ง
พระพุทธรูป คือพระไตรปิฎก, นรชนเข้าไปหาอาจารย์
ทั้งหลาย เล่าเรียนพระพุทธรูป นั้นแล้ว กล่าว คือบอก

ได้แก่แสดงอยู่ ซึ่งพระพุทธรูปนั้นแม่มาก แก่ชนเหล่าอื่น (แต่) หาเป็นผู้ทำกิจอันการบุคคลพึงธรรมนั้นแล้ว จะพึงทำไม่ คือไม่ยังการทำให้โนใจให้เป็นไป ด้วยอำนาจแห่งไตรลักษณ์ มีนิจุลลักษณะเป็นต้น ชั่วขณะแม้สักว่าไก่ปรบปีก, นรชนนั้น ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่งผลสักว่าการทำวัตรปฏิบัติจากสำนักของอันเตวาสิกทั้งหลายอย่างเดียว, แต่หาเป็นผู้มีส่วนแห่งคุณเครื่องเป็นสมณะไม่ เหมือนคนเลี้ยงโค รักษาโคทั้งหลายเพื่อค่าจ้างประจำวัน รับไปแต่เข้าตรู่ เวลาเย็น นับมอบให้แก่เจ้าของทั้งหลายแล้ว รับเอาเพียงค่าจ้างรายวัน, แต่ไม่ได้ เพื่อบริโภคปัญจโครสตามความชอบใจ ฉะนั้นแล.

เหมือนอย่างว่า เจ้าของโคพวกเดียว ย่อมบริโภคปัญจโครสแห่งโคทั้งหลาย ที่นายโคบาลมอบให้แล้ว ฉนใด, การกบุคคลทั้งหลาย พังธรรมอันนรชนนั้นกล่าวแล้ว ปฏิบัติตามที่นรชนนั้นพร่ำสอนแล้ว ก็ฉนนั้น, บางพวกบรรลุปฐมฌานเป็นต้น, บางพวกเจริญวิปัสสนาแล้ว บรรลุมรรคและผล, จัดว่าเป็นผู้มีส่วนแห่งคุณเครื่องเป็นสมณะเหมือน พวกเจ้าของโค ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่งโครสฉนนั้น.

พระศาสดาตรัสคาถาที่ ๑ ด้วยอำนาจแห่งภิกษุผู้สมบูรณ์ด้วยศีล ผู้มีสุตะมาก (แต่) มีปกติอยู่ด้วยความประมาท ไม่ประพฤติแล้วในการทำไว้ในใจโดยอุบายอันแยบคาย ด้วยอำนาจแห่งไตรลักษณ์ มีอนิจจลักษณะเป็นต้น, หาตรัสด้วยอำนาจ แห่งภิกษุผู้ทุศีลไม่ ด้วยประการฉะนี้.

ท่านอาจารย์ :

คะ ถ้าอ่านไม่ดี ทำเลย เพราะคิดว่า จะต้องไม่ประมาท แต่ ไม่ประมาทที่จะเข้าใจว่า ไม่ใช่เรา เห็นไหม? บางคน ศึกษาธรรมะ เข้าใจว่าเป็น "เราศึกษา" เป็น "เรารู้" ทั้งหมด ประมาท!! แต่ถ้าไม่ประมาท คือ "ไม่ใช่เรา" เลยที่กำลังศึกษา กำลังเข้าใจ เป็นปัญญา เป็นธรรมะ ทั้งหมด!!!

...เพราะฉะนั้น ถ้าประมาท ก็คือว่า ไม่มีทางที่ สัมมาสติ จะเกิดขึ้นมาได้!!! ไม่ใช่ว่า เขาไม่ประมาทแล้วเขาจึงปฏิบัติ ไม่ใช่!!! แต่ไม่มีใครที่จะปฏิบัติ!! แต่ไม่ประมาท ที่ จะเข้าใจถูก ว่าเป็นอนัตตา ไม่มีใครสามารถที่จะไปทำให้

สิ่งใด ๆ เกิดได้ แต่เมื่อมีความเข้าใจขึ้น ก็ละความเป็นเรา
ขึ้น เมื่อละความเป็นเรา ก็เลศ อวิชชา ความไม่รู้ และ
ความยินดี ติดข้อง ก็เบาบางลง เป็นปัจจัยให้สติ
สัมปชัญญะ สามารถถึงเฉพาะลักษณะของสภาพ
ธรรมะ นี่คือการละเอียดยังยิ่ง ความลึกซึ้งอย่างยิ่ง
ของพระธรรม ไม่ใช่ฝัน ๆ อย่างนี้ ฟังแค่นี้ ก็ไปปฏิบัติ
แล้ว ว่าเราไม่ประมาท เราจึงไปปฏิบัติ ไม่ใช่เลย!!!...

...เพราะฉะนั้น "ต้องตรง ตั้งแต่คำแรก" คือ ธรรมะ
ทั้งหลาย เป็นอนัตตา ต้องสอดคล้องกัน ถ้าตัวตนจะไป
ปฏิบัติ คือ ไม่สอดคล้องกับ ธรรมะทั้งหลายเป็นอนัตตา
ก็ผิด ตั้งแต่ต้น!!...

คุณหมอนันท์วัช :

ส่วนคาถาที่ ๒ พระองค์ตรัสด้วยอำนาจแห่งการบุคคลผู้
แม้มีสุตะ น้อย (แต่) ทำกรรมในการทำไว้ในใจโดยอุบาย
อันแยบคายอยู่. ในบทเหล่านั้น บทว่า อปฺปมฺปิ เจ ความ
ว่า น้อย คือแม้ เพียง ๑ วรรค หรือ ๒ วรรค.

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น เห็นความเป็นอนัตตาของปัญญาไหม? ไม่ต้องห่วง ถ้าปัญญาจริง ๆ แค่นี้ก็คำ อย่างท่านพระสารีบุตร เป็นวรรค ก็วรรค ก็ตามแต่ ก็ยังสามารถเข้าถึงความจริงของสภาพธรรมะที่กำลังปรากฏ

...เพราะฉะนั้น ขณะนี้ ฟังธรรมะ แต่ปัญญาไม่ถึงการที่จะรู้แจ้งลักษณะของสภาพธรรมะ แต่จากการฟังได้เข้าใจไว้ เป็นสังขารชั้นซึ่งเนิ่นนานมาก ไม่มีใครรู้ว่า กำลังทำหน้าที่ของสังขารชั้น คือ ปัญญา ทำหน้าที่ของปัญญา สติทำหน้าที่ของสติ ถ้าไม่เข้าใจว่าเป็นธรรมะอย่างนี้ ก็มีตัวตน ซึ่งประมาณไม่ได้ คือ อยากเป็นตัวตนที่ทำ ถ้าเป็นอย่างนั้นเมื่อไหร่ ประมาณทันที ที่ไม่รู้ว่าจะทั้งหมดกลายเป็นอนัตตา...

คุณหมอนันทวัช :

ตอนหลังก็มีอธิบายเยอะครับว่า "..นรชน นั้น ละราคะ โทสะ และโมหะด้วยข้อปฏิบัติชอบนี้แล้ว กำหนดรู้ธรรมที่ควรกำหนดรู้โดยชอบ คือโดยเหตุ โดยนัย มีจิตหลุดพ้นดีแล้ว ด้วยอำนาจแห่งตทังควิมุตติ วิกขัมภณวิมุตติ สมุจเฉทวิมุตติ ปฏิปัสสัทธิวิมุตติและนิสสรณวิมุตติ. หมดความถือมั่นอยู่ในโลกนี้หรือในโลกอื่น คือไม่เข้าไป

ยึดถือขันธอายตนะและธาตุทั้งหลาย อันนับเนื่องในโลก
นี้ และโลกอื่น หรืออันเป็นภายในและภายนอก ด้วย
อุปาทาน ๔ ชื่อว่า เป็นมหาชีณาสพ ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่ง
คุณเครื่องเป็นสมณะคือผล อันมาแล้วด้วยอำนาจแห่ง
คุณเครื่องเป็นสมณะ กล่าวคือมรรค และคุณเครื่อง เป็น
สมณะคือกองแห่งอเสชธรรม ๕..."

ท่านอาจารย์ :

ถ้าไม่ประมาท แต่ละคำ จะชัดเจน เพราะเหตุว่า ไม่ใช่เรา
ทั้งหมดเลย คุณหมอนอ่านตั้งแต่ต้น ที่ละวรรคก็ได้ค่ะ

คุณหมอนันทวัช :

"..นรชน นั้น ละวาคะ โทสะ และโมหะด้วยข้อปฏิบัติชอบ
นี้แล้ว กำหนดรู้ธรรม ที่ควรกำหนดรู้โดยชอบ คือโดยเหตุ
โดยนัย มีจิตหลุดพ้นดีแล้ว..."

ท่านอาจารย์ :

เห็นไหม? ไม่ใช่ว่า "เราละ" วาคะ โทสะ โมหะ แต่สติ ที่
เกิดขึ้นขณะนั้น ไม่ใช่มีโลภะ โทสะ โมหะเกิดร่วม
ด้วย เพราะฉะนั้น ที่ละ ปัญญาที่เข้าใจถูกต้อง เป็นปัจจัย
ให้สติเกิดขณะไหน ละโลภะ โทสะ โมหะ เพราะขณะนั้น
ต้องมีปัญญาที่เกิดพร้อมสติ จึงสามารถระลึก ด้วยความ
เข้าใจถูกในธรรมะเดี๋ยวนี้ ที่กำลังปรากฏ เห็นไหม? ว่า
ต้องอ่านด้วยความละเอียดจริง ๆ ละโลภะ โทสะ โมหะ,
วาคะ โทสะ โมหะ จะใช้คำไหนก็ได้ เพราะสติ
สัมปชัญญะ เป็นกุศล เกิดเมื่อไหร่ ขณะนั้นจะมีโลภะ
หรือโทสะ หรือโมหะ ไม่ได้

เพราะฉะนั้น ในสติปัฏฐาน จะมีคำว่า ละระคะ โทสะ เพราะเหตุว่า ขณะนั้น ปัญญาต่างหากที่เกิดขึ้นพร้อม สติ ทำให้ขณะนั้น โลภะเกิดไม่ได้ โทสะเกิดไม่ได้ โมหะ เกิดไม่ได้ เพราะปัญญามีกำลัง ถึงการที่จะรู้ลักษณะของ สภาพธรรมะ ทั้งหมด ต้องสอดคล้องกับ ธรรมะทั้งหลาย เป็นอนัตตา ไม่ใช่มีตัวตน เราละ แล้วเราไปปฏิบัติ!!!!

...ไม่มีเรา แต่ว่าธรรมะที่เป็นกุศลเกิดเมื่อไหร่ ละเมื่อนั้น ถ้ามีขณะนั้น อกุศลก็เกิดอยู่ร่ำไป เห็นอาหารรสอร่อย เห็น สิ่งที่เป็นดอกไม้สวย ๆ เพียงแค่ลิ้มตาก็โลภะแล้ว!! เพราะฉะนั้น ละโลภะ โทสะ โมหะ "ไม่ใช่เรา" แต่เป็น "สัมมาสติ" ที่เกิดขึ้น เพราะเข้าใจถูกต้อง จึงสามารถที่จะ ละได้ ขณะนั้น ไม่มีโลภะ โทสะ โมหะ เกิดร่วมด้วย...

คุณหมอนันท์วัช :

ท่านพูดต่อ ละเป็นขั้น ๆ "...กำหนดรู้ธรรม ที่ควรกำหนดรู้ โดยชอบ คือโดยเหตุ โดยนัย มีจิตหลุดพ้นดีแล้ว ด้วย อำนาจแห่งตังควิมุตติ วิกขัมภณวิมุตติ สมุจเฉทวิมุตติ ปฏิปัสสัทธิวิมุตติและนิสสรณวิมุตติ..." ไล่เป็นขั้น ๆ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ ไม่ใช่ไปหาเขาเอง!! หาเขาเองได้อย่างไร? แล้วรู้เอง!! เป็นไปไม่ได้!!! แม้แต่ แต่ละวิมุตตินี้ ก็กล่าวถึงปัญญาทั้งหมด ตถาคตวิมุตติเมื่อไหร่? เห็นไหม "วิปัสสนาญาณ"

คุณหมอนันท์ :

"...หมดความเชื่อมั่นในโลกนี้ หรือในโลกอื่น..." บางคนไม่ชอบโลกนี้ ชอบโลกอื่น

ท่านอาจารย์ :

ยังมีความเป็นตัวตน แม้ในอรุปรพรมภูมิ!! โลกนี้ยังอยู่ที่นี้ ยังติดข้องอยู่ในโลกนี้ พอไปเกิดเป็นอรุปรพรม ก็ยังติดข้องในอรุปรพรม ปัญญาไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตามแต่ ไม่ว่าจะอยู่ในเทวโลก พรหมโลก ก็ปัญญานั้นแหละ ที่รู้จึงจะได้ ไม่พ้นเรื่องปัญญา ถ้าเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่ใช่คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีปัญญาเลย ไม่มีความเข้าใจอะไรเลย ทั้งสิ้น มีแต่โมหะ (ความไม่รู้) ต้อง ยิ่งฟัง ยิ่งเข้าใจ ความเป็นอนัตตา ถึงจะตรง กับ "ธรรมะทั้งหลาย เป็นอนัตตา" สูตรนี้จบหรือยังคะ? ชัดเจนมาก ต้องเป็นธรรมะ และต้องเป็นอนัตตา และต้องเป็นปัญญา ทั้งหมด!!! เพียงแค่จดจำจะรู้ปัญญาก็รู้ว่าผิด!!! เพราะว่าไม่ใช่มรรคมีองค์ ๘ ไม่ใช่สติสัมปชัญญะ สัมมาทิฐิ เป็นความเห็นถูกในทุกอย่างกว่าจะจะได้หมด เพราะว่าสะสมมานานมาก ค่อย ๆ รู้ ค่อย ๆ เข้าใจ ค่อย ๆ ละ อย่าอยากรู้มากขึ้น ทำอย่างนั้น

อย่างนี้ ไม่มีทาง!!! นั่นตรงกันข้ามกับคำสอนของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเป็นคำสอนให้ "ติด" ในความ
"เป็นตัวตน"...

...ถ้าเข้าใจถูกต้องเมื่อไหร่ ก็รู้ว่า คำไหนเป็นคำสอนของ
พระพุทธรเจ้า และ เมื่อไหร่ คำใด ไม่ใช่คำสอนของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่พูดถึงสิ่งที่มีจริง ตามความเป็น
จริงให้เข้าใจ ไม่ใช่คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้า
ให้ "ทำ" ผิดเลย!!!...

...เพราะฉะนั้น สำนักปฏิบัติ ทำลายคำสอนของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า!!! เพราะอะไร? ไม่สอนให้เข้าใจ
ถูกต้อง เมื่อไม่เข้าใจถูกต้อง ก็มีความเป็นตัวตน (อัตตา)
และมีโลภะ ตัณหาการผล จึงได้ทำสิ่งซึ่งไม่ใช่ความเข้าใจ
เลย ไปนั่งนาน ๆ ทำไม? เดี่ยวนี้ก็เป็นธรรมะ จะนั่ง จะ
นอน จะยืน จะเดิน จะพูด จะคิด จะสุข จะทุกข์ จะเจ็บไข้
ได้ป่วย จะเป็นอะไรก็ตามแต่ "ทั้งหมดเป็นธรรมะ" ลืมได้
อย่างไร? ถ้าลืม ก็คือว่า ผิดทันที เป็นตัวตนทันที!!!...

...เพราะฉะนั้น ตรงอย่างนี้หม่อม (หม่อมบงกชปริยา
ยุคล) ว่าไหม? ยังมีความเป็นตัวตนมาก แล้วก็มีความ
เข้าใจธรรมะน้อยกว่า ต้องค่อย ๆ เข้าใจขึ้น ใช้ไหม
คะ? หม่อมว่าอย่างนั้นหรือเปล่า? มีปัญญามาก มีความ
เป็นตัวตนน้อย หรือว่า มีความเป็นตัวตนมาก มีปัญญา
น้อย แต่ก็ยังดีที่มี ถ้าไม่มี (ปัญญา) เลยนี้หมดทาง...

...ทุกคนเป็นอย่างนี้หรือเปล่า? หม่อมบอกว่า ความเป็นตัวตนมาก มีปัญญาน้อย ทุกคนเป็นอย่างนี้หรือเปล่า? ต้อง "ตรง" ไหม? ถ้าเข้าใจผิด คิดว่ามีปัญญามาก มีตัวตนน้อย ถูกหรือ? เอาปัญญามาแต่ไหน? ที่ว่ามาก!!! ละความเป็นตัวตนจนน้อยลงได้อย่างไร? ถ้าไม่มีปัญญา!! และปัญญาระดับไหน? ที่จะค่อย ๆ คลายความเป็นตัวตน? แม้ในขั้นปริยัติ ก็ละคลายความเป็นตัวตนในขั้นของ "ความเข้าใจ" แต่รู้ตรงว่า ยังไม่ใช่การประจักษ์แจ้ง แต่ที่ใช้คำว่าตรัสรู้ ไม่ใช่เพียงแค่นี้ ต้องประจักษ์แจ้งจริง ๆ ในสิ่งที่มีจริง เกิดขึ้นจริง ดับจริง ไม่ถึงขั้นนั้น ละความเป็นตัวตนไม่ได้!!! ไม่มีทางเลย!!!

(ภาพคุณดำรงค์ ปฏิพัทธ์รณรงค์ (คุณต๋อง) และคุณนพวรรณ เปาวิบุตร (คุณต๋ม) ที่แม่ในวันสุดท้ายที่จะเดินทางกลับอเมริกาในวันนี้ตอนค่ำ ก็ไม่ละโอกาสจนนาทีสุดท้ายที่จะมาร่วมฟังและสนทนา)

...ถึงขั้นนั้นแล้วก็ต้องเป็นปัญญาที่เห็นแจ้ง เพิ่มขึ้นอีก เพิ่มขึ้นอีก เพิ่มขึ้นอีก เป็นวิปัสสนาญาณ แต่ละขั้น เพราะฉะนั้น ไม่ใช่หม่อมคนเดียว ทุกคน!!! ตรงไหม? จะทำอะไร? หรือว่า ฟังต่อไปให้เข้าใจขึ้น!!!!...

กราบทำนุชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณหมอนันท์วัช สิริรักษ์
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของท่านครับ

